

The Effect of Vocational Skill Practice Training given in the Laboratory before the Clinical Practice of Women's Health and Diseases Nursing Course on Students' Anxiety Level

Hatice KAHYAOĞLU SÜT¹, Burcu KÜÇÜKKAYA²

Abstract

The present study aims to investigate the anxiety levels of students before and after vocational skill laboratory practice of Women's Health And Diseases nursing course. This cross-sectional study was carried out on 3rd grade n = 124 students who took the course of Women's Health and Diseases Nursing at the Faculty of Health Sciences, Faculty of Health Sciences between October 2018-March 2019. The data were collected with information form developed by the researchers based on the available literature and State Anxiety Inventory. The data were assessed using the descriptive statistics and Paired T-test. The average age of nursing students is 20.8 ± 1.2 and the gender of 81.5% is female. 79.8% of the students do not feel ready for the vocational skills laboratory practice, 48.4% are excited before the vocational skills laboratory practice, and 38.7% are concerned about not being able to apply the theoretical knowledge. He stated that. The mean score of the State Anxiety Scale before the laboratory application was 42.1 ± 8.8 and the average score of the State Anxiety Scale for the students who came to the clinic after the laboratory application was 34.1 ± 12.1 . A significant difference was found between the mean scores of the State Anxiety Scale before and after the vocational skills laboratory application of the course ($p < 0.001$). The state anxiety level of the students is middle before the Occupational Health and Disease Nursing course professional skills laboratory application. After the laboratory application, anxiety levels of the students who came to the clinic decreased significantly. Before the clinical practice of the Women's Health and Diseases Nursing course, having the students perform the laboratory practice will decrease the level of anxiety related to the clinic and practices and will make the clinical practice more effective.

Anahtar Kelimeler

Women's health and diseases
Nursing course
Laboratory practice
Student
Anxiety

Makale Hakkında

Received: 02.05.2020
Accepted: 05.31.2020
Online Published: 08.31.2020

¹ Assoc. Prof., Trakya University, Faculty of Health Sciences, Turkey, haticesut@yahoo.com, <https://orcid.org/0000-0001-8840-6846>

² Res. Asist., Trakya University, Faculty of Health Sciences, Turkey, burcukucukkaya1992@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3421-9794>

Introduction

Information technologies, which are changing rapidly today, have changed traditional education. Students provide comprehensive access to information anywhere and anytime (Chang, Lai & Hwang, 2018). Independent Global Education Commission for Healthcare Professionals; In the 21st century, it directs health education institutions to reorganize existing education and curriculum design in order to strengthen theoretical and clinical education by adopting information technology supported learning (Frenk & et al., 2010). Nursing educators also constantly challenge students in innovative teaching and learning methods from the beginning of education to graduation (Butt, Kardong-Edgren & Ellertson, 2018; Irwin & Coutts, 2015). Therefore, supporting the theoretical part of nursing education with laboratory applications is important in preparing students for the clinic (Chang, Lai & Hwang, 2018; Frenk & et al., 2010; Fealy & et al., 2019).

The purpose of nursing education is to provide students with optimal knowledge, skills and attitudes in cognitive, affective and psychomotor fields in order to provide professional clinical competence and to increase the delivery of safe, quality nursing care (Forsberg, Georg, Ziegert & Fors, 2011; Tseng, Chou, Wang, Ko, Jian & Weng, 2011). Nursing education as a practice-oriented profession not only encompasses the theoretical content discussed in classrooms, but also requires sufficient clinical practice to allow skill development and the integration of theoretical content into practice. Nursing students can learn what they have learned in classroom and laboratory practices on cases in the clinic (Salifu, Gross, Salifu & Ninnoni, 2019). The application gap of the theory arises due to the deficiencies that occur during the insufficient transfer of theoretical knowledge into practice (Salifu, Gross, Salifu & Ninnoni, 2019). The disappointments and difficulties in practice, together with the theoretical practice gap, can have a negative effect on the professional professionalization of student nurses and graduate nurses (Salifu, Gross, Salifu & Ninnoni, 2019; Jamshidi, 2012; Monaghan, 2015). The reality shock experienced after a wide theoretical practice gap increases the rates of making mistakes in practice, decision making, inability to evaluate patients in a holistic and physical manner, stress and anxiety among student nurses. The theoretical practice gap experienced in the education system is tried to be overcome by laboratory applications. Laboratory practice is an effective pedagogy for training healthcare professionals and is widely used in undergraduate nursing education (Alexander & et al., 2015). The Council of National Nursing Boards (NCSBN) supports the addition of professional skills laboratory practices and simulations for the quality of clinical practice times in nursing undergraduate programs (Alexander & et al., 2015; National Organization of Nurse Practitioner Faculties, 2013; Nye, Campbell, Hebert, Short & Thomas, 2019).

Clinical training after professional skills laboratory practice enables the student to learn by applying nursing clinical skills in real environments such as hospitals and family health centers. Experiences provided in professional skill laboratory applications increase the psychomotor development of the student and provide professional socialization as well as transferring theoretical knowledge to practice (Şendir & Acaroğlu, 2008). Students who encounter real cases during clinical practice have to deal with many situations that cause anxiety and stress at various stages. Anxiety and stress are among the factors that affect the academic success and professional adaptation of the student during nursing education (Kartal & Yazıcı, 2017; Karaca, Yıldırım, Ankaralı, Açıkgöz & Akkuş, 2015).

Students in clinical practice; the patient experiences anxiety and stress as a result of the care of the patient, insufficient guidance instructor, insufficient support, lack of self-confidence, fear of making mistakes, and relationships with clinical healthcare professionals (Salifu, Gross, Salifu & Ninnoni, 2019; Prymachuk & Richards, 2007; Lo, 2002; Levett- Jones, Lathlean, Higgins & McMillan, 2009). It has been determined as a result of national and international studies that nursing students experience long-term and uncontrollable stress during their education poses a negative risk on both their professional identity development and their health (Seyedfatemi, Tafreshi & Hagani, 2007; Özkan & Yılmaz, 2010; Edwards, Burnard, Bennett & Hebden, 2010).

It is thought that the high level of anxiety affects the clinical practice skills and clinical performance of the student (Bayar, Çadır & Bayar, 2009). It is important for nursing students to be able to control their anxiety levels by using clinical practice experiences in the nursing approach to women who have experienced many biological, physiological, sociological and psychological changes in their

life cycle. It is thought that the vocational skills laboratory applications of the Women's Health and Disease Nursing (WHD) course, which is a part of the education process of nursing students, may have a positive effect on students' anxiety levels before they go into clinical practice in the field of gynecology and obstetrics. In this study, it was aimed to examine the effect of vocational skill practices training given in the laboratory prior to the clinical practice of the WHD Nursing Course on students' anxiety level. For this purpose, the following questions were sought in the research:

1. What is the level of anxiety of the students before the vocational skills laboratory applications of the WHD Nursing Course?
2. What is the level of anxiety of the students after the vocational skills laboratory applications of the WHD Nursing Course?
3. Does the vocational skills laboratory practice training given before the clinical practice of the WHD Nursing Course reduce the anxiety level of the students?

Method

This study was conducted between October 2018 and March 2019 on 3rd grade students who are in a cross-sectional type and are studying in the Nursing Department of the Faculty of Health Sciences of a State University.

Research Group

The universe of the research was composed of all (n = 134) 3rd grade students studying in the Nursing Department. Without calculating the number of the study group, n = 124 students who were willing to participate in the study were included in the study, and 92.5% of the population was reached.

Data Collection Tool

"Questionnaire Form" and "State Anxiety Inventory" were used in the study.

Questionnaire Form: It was created by the researchers by scanning the literature, and consists of 6 questions containing the personal characteristics of nursing students and 5 questions about the feelings and thoughts about the professional skills laboratory practice of the WHD Nursing Course (Nye, Campbell, Hebert, Short & Thomas, 2019; Kartal & Yazıcı, 2017).

State Anxiety Inventory: It is an inventory that was developed in 1964 to determine the state anxiety levels of Spielberger et al., And consists of short expressions that allow the person to evaluate himself in terms of anxiety. In 1998, it was adapted to Turkish by Öner and Le Compte. State Anxiety Scale was developed to measure what the person feels at that moment. The scale consists of 20 items and is a four-point Likert type ((1) None, (2) A little, (3) Much and (4) Totally). There are two types of expressions in the scales, both straight and reverse. In the State Anxiety Scale, 10 questions (items 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19 and 20) are reversed expressions. The constant value in the State Anxiety Scale is 50. The scores obtained from the scale theoretically vary between 20 and 80. High score indicates high anxiety level, low score indicates low anxiety level. The same is true when interpreting scores according to percentage order. That is, a low percentage rank (1, 5, 10) shows that anxiety is low (Spielberger, Gorsuch & Lushene, 1970; Öner & Le Compte, 1998).

Data Collection and Analysis

Before starting data collection, the participants were informed about the purpose of the study, and it took approximately 10 minutes for the students who agreed to participate in the study to fill out the questionnaire form. In the analysis of the data; descriptive statistics (mean (mean) \pm standard deviation (SD) and categorical results were used as number (n) and percentage (%) and Paired T-test. Social Sciences (SPSS Inc .; Chicago, IL, USA) 23.0 was used Significance level was accepted as p <0.05 in statistical evaluation.

Ethical Aspect of the Research

For the ethical compliance of the study, written permission from the Faculty of Health Sciences Department of Nursing of the same university and verbal consent from the students who accepted to participate in the study were obtained from the Scientific Research Ethics Committee of the university (2018/358) where the study will be conducted.

Results

The personal characteristics of nursing students are shown in Table 1. The average age of the nursing students is 20.8 ± 1.2 , 81.5% of them are female, 69.4% of them are Anatolian High School graduates, 66.1% of them have income equal to their expenses, 73.4% of their mother's education level is primary education. and six, 55.6% of the fathers were found to have primary education and below.

Table 1. Personal characteristics of nursing students

Variables		Mean±SD	
Age		20.8±1.2	
		Number (n)	Percent (%)
Gender	Woman	101	81,5
	Male	23	18,5
High School Graduated	Normal highschool	15	12,1
	Anatolian High School	86	69,4
	Vocational high School	6	4,8
	Other	17	13,7
Income rate	Less than income	25	20,2
	Income is equal to expenses	82	66,1
	More than income	17	13,7
Mother Education Status	Primary and lower	91	73,4
	High school and above	33	26,6
Father's Education Status	Primary and lower	69	55,6
	High school and above	55	44,4
Total		124	100,0

The feelings and thoughts of the nursing students about the professional skills laboratory practice of the WHD Nursing Course are shown in Table 2. When we question the feelings and thoughts of the nursing students before the laboratory practice; 79.8% of the students did not feel ready for the professional skills laboratory application of the WHD Nursing Course, 91.9% thought that the theoretical knowledge of the WHD Nursing Course was insufficient for the professional skills laboratory application, 72.6% of the WHD Nursing Course professional skills laboratory It was found that there were no skills that they were worried about applying in their practice, 48.4% were excited before the WHD Nursing Lesson vocational skills laboratory practice, and 38.7% stated that the reason for the emotion felt before the WHD Nursing Course vocational skills laboratory practice was the worry of not applying the theoretical knowledge.

Table 2. The feelings and thoughts of nursing students about the professional skills laboratory practice of the WHD Nursing Course

Variables		Number (n)	Percent (%)
Do you feel ready for the WHD Nursing Course professional skills laboratory practice?	Yes	25	20,2
	No	99	79,8
Is your theoretical knowledge sufficient for professional skills laboratory application of WHD Nursing Course?	Yes	10	8,1
	No	114	91,9
Are there any skills you are concerned about applying the WHD Nursing Course in professional skills laboratory practice?	Yes	34	27,4
	No	90	72,6
What do you feel before the WHD Nursing Course professional skills laboratory practice?	Excitement	60	48,4
	Happy	11	8,9
	Stress	34	27,4
	Worry	10	8,1
	Fear	3	2,4
	Other	6	4,8
What do you think is the reason for the emotion felt before the WHD Nursing Lesson vocational skills laboratory practice? *	Fear of hurting the patient	37	29,8
	Attitude of physicians and nurses	48	38,7
	Fear of making mistakes in hospital procedures	17	13,7
	Anxiety about not applying the theoretical knowledge	51	41,1
	Fear of giving false information to the patient	32	25,8
	Lack of trust in the student nurse	28	22,6
	Worry about making mistakes	42	33,9
	Other	4	3,2
Total		124	100,0

* More than one option has been marked.

The comparison of the results of the State Anxiety Scale of nursing students before and after the WHD Nursing Lesson vocational skills laboratory practice is shown in Table 3. The average score of the State Anxiety Scale of the nursing students before the WHD Nursing Course professional skill laboratory practice was found to be 42.1 ± 8.8 , and the State Anxiety Scale mean score of the students who came to the clinic after the laboratory application was 34.1 ± 12.1 . A significant difference was found between the total mean scores of State Anxiety Scale before and after the professional skill laboratory application of the course ($p < 0.001$).

Table 3. Comparison of the results of the State Anxiety Scale of nursing students before and after the WHD Nursing Course vocational skills laboratory practice

Variables	Before Professional Skills Laboratory Practice After Professional Skills Laboratory Practice	Before Professional Skills Laboratory Practice After Professional Skills Laboratory Practice	p
	Mean±SD	Mean±SD	
State Anxiety Scale	42.1±8.8	34.1±12.1	<0.001 t=5.870*

*Paired T-test

Discussion, Conclusion and Suggestions

Before graduating, student nurses are required to apply basic nursing skills that differ from each other as well as to practice similar skills in different clinical areas. According to the nursing education program, the application of the basic nursing skills that students learn in the 2nd or 3rd grade causes great anxiety. Up to this stage, nursing students experience nursing skills and competencies by acting alone in the classroom environment or using teaching techniques such as professional skills laboratory practices (Sun, Long, Tseng, Huang, You & Chiang, 2016; Arabacı, Korhan, Tokem & Torun, 2015). Professional skills laboratory practices conducted in order to enable students to experience field-specific nursing practices and care before going to the actual clinical field can be effective in reducing anxiety.

In the study, most of the nursing students did not feel ready for the professional skills laboratory application of the WHD Nursing Course, the majority of them thought that their theoretical knowledge was insufficient for laboratory practice, most of them did not have any skills that they were worried about applying in laboratory practice, almost half of them were excited before the laboratory application and the reason for the emotion felt before the laboratory application was theoretical. It was found that he expressed anxiety about not being able to apply the information (Table 2). In the study conducted by Arabacı et al. (2015), it was determined that more than half of the students felt excited before the clinical practice and their emotions were due to their learning new things. It can be said that the nursing students felt excited or anxious before the clinical application.

It was found that nursing students experienced a moderate level of anxiety before the WHD Nursing Course vocational skills laboratory practice, and significantly decreased afterwards. It has been found that professional skills laboratory training given to students before clinical practice is effective in reducing the level of anxiety (Table 3). In the study by Smith et al. (2019) examining the anxiety levels of active and passive role groups in clinical simulation, it was found that the anxiety level of the practice group using the vocational skills laboratory was mild before and after the skill, and the anxiety level experienced after the skill decreased further. In the study by Sun et al. (2016) examining the anxiety experiences experienced by undergraduate nursing students during their first clinical practice, it was stated that the level of anxiety felt by all students after completing the application of basic nursing skills decreased. In the study of Khalaila (2014) evaluating the results of the students in their first clinical practice together with the simulation application, it was found that the anxiety level of the students before and after the first clinical application was mild, and the decrease in the anxiety level experienced after the skill compared to the pre-skill was found to be significant. In the study conducted by Kiraz et al. (2019), it was determined that the anxiety level of the students who were trained on the model before, before and after the first clinical application was mild, and the anxiety level experienced after the skill was significant compared to the pre-skill level. In the study of Çelik and Eşer (2017), it was found that students experienced mild anxiety before and after clinical practice. According to the results of the studies, it is seen that the anxiety level decreases after the skill application compared to before. However, different results have been reached in the literature. In the study conducted by Mert and Terzioğlu (2015), it was found that students using the vocational skills laboratory experienced moderate anxiety, which increased after the pre-skill level before they experienced the management of postpartum hemorrhage. In the study conducted by Karagözlü et al. (2014), it was determined that students experienced mild anxiety before the first clinical application and increasingly moderate anxiety after the first clinical application. In the study conducted by Arabacı et al. (2015), it was found that the students experienced moderate anxiety increasingly after the first clinical application compared to before. It is seen that the level of anxiety decreases in some studies and increases in some studies. It is thought that the students' grade level and the application made may be effective in the change of anxiety level.

Our study results show that; It was found that the nursing students who took the WHD Nursing course experienced anxiety at a moderate level before the professional skill laboratory practice and at a significantly decreasing level afterwards; It has been found that professional skills laboratory training given to students before clinical practice is effective in reducing anxiety levels.

In line with these results; before the clinical application of the WHD Nursing course, it is recommended that the students have the professional skills laboratory practice done, and the opportunity to repeat the practice until the student feels sufficient and the level of anxiety is reduced.

References

- Alexander, M., Durham, C. F., Hooper, J. I., Jeffries, P. R., Goldman, N., & et al. (2015). NCSBN simulation guidelines for prelicensure nursing programs. *Journal of Nursing Regulation*, 6(3), 39-42.
- Arabacı, L. B., Korhan, E. A., Tokem, Y. ve Torun, R. (2015). Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin ilk klinik deneyim öncesi-sırası ve sonrası anksiyete ve stres düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 2(1), 1-16.
- Bayar, K., Çadır, G. ve Bayar, B. (2009). Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamaya yönelik düşünce ve kaygı düzeylerinin belirlenmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 8(1), 37-42.
- Butt, A. L., Kardong-Edgren, S., & Ellertson, A. (2018). Using game-based virtual reality with haptics for skill acquisition. *Clinical Simulation in Nursing*, 16, 25-32.
- Chang, C. Y., Lai, C. L., & Hwang G. J. (2018). Trends and research issues of mobile learning studies in nursing education: a review of academic publications from 1971 to 2016. *Computers & Education*, 116, 28-48.
- Çelik, G. G. ve Eşer, İ. (2017). Dokunmanın intravenöz kateterizasyon beceri eğitimi sırasında hemşirelik öğrencilerinin anksiyetesine ve uygulama becerisine etkisi. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 1820-1830.
- Edwards, D., Burnard, P., Bennett, K., & Hebden, U. (2010). A longitudinal study of stress and self-esteem in student nurses. *Nurse Education Today*, 30, 78-84.
- Fealy, S., Jones, D., Hutton, A., Graham, K., McNeill, L., Sweet, L., & Hazelton, M. (2019). The integration of immersive virtual reality in tertiary nursing and midwifery education: A scoping review. *Nurse Education Today*, 79, 14-19.
- Forsberg, E., Georg, C., Ziegert, K., & Fors, U. (2011). Virtual patients for assessment of clinical reasoning in nursing: A pilot study. *Nursing Education Today*, 31, 757-762. doi:10.1016/j.nedt.2010.11.015
- Frenk, J., Chen, L., Bhutta, Z. A., Cohen, J., Crisp, N., Evans, T., Kelley, P., & et al. (2010). Health professionals for a new century: transforming education to strengthen health systems in an interdependent world. *Lancet*, 376(9756), 1923-1958.
- Irwin, P. & Coutts, R. (2015). A systematic review of the experience of using second life in the education of undergraduate nurses. *Journal of Nursing Education*, 54(10), 572-577.
- Jamshidi, L. (2012). The challenges of clinical teaching in nursing skills and lifelong learning from the standpoint of nursing students and educators. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, 3335-3338.
- Karaca, A., Yıldırım, N., Ankaralı, H., Açıkgöz, F., ve Akkuş, D. (2015). Hemşirelik öğrencileri için algılanan stres, biyo-psiko-sosyal cevap ve stresle başatma davranışları ölçeklerinin Türkçe'ye uyarlanması. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 6(1), 15-25.
- Karagözoğlu, Ş., Özden, D., Türk, G., ve Yıldız, F. T. (2014). Anxiety, stress levels experienced by nursing students studying in the classical and integrated curriculum in their first clinical practice and some affecting factors. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 7(4), 266-274.
- Kartal, Y. A. ve Yazıcı, S. (2017). Ebelik öğrencilerinin ilk klinik deneyim başlangıcı ve sonunda anksiyete ve stres düzeylerinin belirlenmesi. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 4(3), 190-195.
- Khalaila, R. (2014). Simulation in nursing education: an evaluation of students' outcomes at their first clinical practice combined with simulations. *Nurse Education Today*, 34(2), 252-258.
- Kiraz, E. D. E., Türk, G., Denat, Y., Bulut, S., Şahbaz, M., Tuğrul, E., ve Gerçek, E. (2019). Beceri eğitiminde simülasyon kullanımının öğrencilerin anksiyete, öğrenme tutumları ve beceri düzeylerine etkisi. *Hemşirelik Bilimi Dergisi*, 2(1), 17-22.
- Levett-Jones, T., Lathlean, J., Higgins, I., & McMillan, M. (2009). Staff-student relationships and their impact on nursing students' belongingness and learning. *Journal of Advanced Nursing*, 65, 316-324.
- Lo, R. (2002). A longitudinal study of perceived level of stress, coping and self-esteem of undergraduate nursing students: an Australian case study. *Journal of Advanced Nursing*, 39, 119-126.
- Mert, M. (2015). Postpartum kanamanın yönetiminde hemşirelik öğrencilerinin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesinde farklı simülasyon yöntemlerinin etkinliğinin değerlendirilmesi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Programı. Ankara.
- Monaghan, T. (2015). A critical analysis of the literature and theoretical perspectives on theory-practice gap amongst newly qualified nurses within the United Kingdom. *Nurse Education Today*, 35, 1-7.
- National Organization of Nurse Practitioner Faculties. (2013). NP education today, NP education tomorrow. Executive summary. Retrieved from http://c.ymcdn.com/sites/nonpf.siteym.com/resource/resmgr/Docs/Executive_SummaryNov2013.pdf

- Nye, C., Campbell, S. H., Hebert, S. H., Short, C., & Thomas, M. (2019). Simulation in advanced practice nursing programs: A north-american survey. *Clinical Simulation in Nursing*, 26(C), 3-10.
- Öner, N. ve Le Compte, A. (1998). Süreksiz Durumluk/Sürekli Kaygı Envanteri el kitabı. 1. Baskı. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Özkan, S. ve Yılmaz, E. (2010). Üniversite öğrencilerinin üniversite ortamına uyum durumları (Bandırma Örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 5, 153-170.
- Pryjmachuk, S. & Richards, D. A. (2007). Predicting stress in pre-registration nursing students. *British Journal of Health Psychology*, 12, 125-144.
- Salifu, D. A., Gross, J., Salifu, M. A., & Ninnoni, J. P. (2019). Experiences and perceptions of the theory-practice gap in nursing in a resource-constrained setting: A qualitative description study. *Nursing Open*, 6(1), 72-83.
- Seyedfatemi, N., Tafreshi, M., & Hagani, H. (2007). Experienced stressors and coping strategies among Iranian nursing students. *BMC Nursing*, 6, 11.
- Smith, T. S., Hogewood, C., Etheridge, S., Britt, S., & Vance, D. E. (2019). Anxiety of Active and Passive Role Groups in Clinical Simulation: A Pilot Study. *Nursing Education Perspectives*, 40(1), 46-47.
- Spielberger, C. D., Gorsuch, R. L., & Lushene, R. E. (1970). Manual for Stait-Trait Anxiety Inventory. California: Consulting Psychologist Press.
- Sun, F. K., Long, A., Tseng, Y. S., Huang, H. M., You, J. H., & Chiang, C. Y. (2016). Undergraduate student nurses' lived experiences of anxiety during their first clinical practicum: A phenomenological study. *Nurse Education Today*, 37, 21-26.
- Şendir, M. & Acaroğlu, R. (2008). Reliability and validity of turkish version of clinical stress questionnaire. *Nurse Education Today*, 28(6), 737-43.
- Tseng, H. C., Chou, F. H., Wang, H. H., Ko, H. K., Jian, S. Y., & Weng, W. C. (2011). The effectiveness of problem-based learning and concept mapping among Taiwanese registered nursing students. *Nurse Education Today*, 31, 41-46.

Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dersi Klinik Uygulaması Öncesi Laboratuvarda Verilen Mesleki Beceri Uygulamaları Eğitiminin Öğrencilerin Kaygı Düzeyi Üzerine Etkisi

Hatice KAHYAOĞLU SÜT¹, Burcu KÜÇÜKKAYA²

Öz

Bu çalışmada, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dersi klinik uygulaması öncesi laboratuvarda verilen mesleki beceri uygulamaları eğitiminin öğrencilerin kaygı düzeyi üzerine etkisini incelemek amaçlanmıştır. Kesitsel tipteki bu araştırma, Ekim 2018-Mart 2019 tarihleri arasında bir Devlet Üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini alan 3. sınıf n=124 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından literatür incelenerek oluşturulan "Anket Formu" ve "Durumluk Kaygı Ölçeği" ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistik ve Paired T-test kullanılmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması 20,8±1,2 olup %81,5'inin cinsiyeti kadındır. Öğrencilerin %79,8'i dersin mesleki beceri laboratuvar uygulamasına kendini hazır hissetmediğini, %48,4'ü dersin mesleki beceri laboratuvar uygulaması öncesi heyecanlı olduğu ve %38,7'si dersin mesleki beceri laboratuvar uygulaması öncesi hissedilen duygunun nedeninin teorik bilgiyi uygulayamama endişesi olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin laboratuvar uygulaması öncesi Durumluk Kaygı Ölçeği puan ortalaması 42,1±8,8 ve laboratuvar uygulaması sonrası yapılan kliniğe çıkan öğrencilerin Durumluk Kaygı Ölçeği puan ortalaması 34,1±12,1 olarak bulunmuştur. Dersin mesleki beceri laboratuvar uygulaması öncesi ve sonrası Durumluk Kaygı Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmıştır (p<0,001). Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersi mesleki beceri laboratuvar uygulaması öncesi öğrencilerin durumluk kaygı düzeyi orta düzeydedir. Laboratuvar uygulaması sonrası ise kliniğe çıkan öğrencilerin kaygı düzeylerinde anlamlı olarak azalma görülmektedir. Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersi klinik uygulaması öncesi öğrencilere laboratuvar uygulamasının yaptırılması, öğrencilerin kliniğe ve uygulamalara ilişkin kaygı düzeyini azaltarak, klinik uygulamanın daha etkin olmasını sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler

Kadın sağlığı ve hastalıkları
Hemşirelik dersi
Laboratuvar uygulaması
Öğrenci
Kaygı

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 05.02.2020

Kabul Tarihi:31.05.2020

E-Yayın Tarihi:31.08.2020

¹ Doç. Dr., Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Türkiye, haticesut@yahoo.com, <https://orcid.org/0000-0001-8840-6846>

² Arş. Gör., Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Türkiye, burcukucukkaya1992@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3421-9794>

Giriş

Günümüzde hızla değişmekte olan bilgi teknolojileri geleneksel eğitimi değiştirmiştir. Öğrenciler her yerde ve her zaman bilgiye kapsamlı erişim sağlamaktadır (Chang, Lai ve Hwang, 2018). Sağlık Profesyonellerinin Bağımsız Global Eğitim Komisyonu; 21. yüzyılda sağlık eğitim kurumlarını, bilgi teknolojileri destekli öğrenmeyi benimseyerek teorik ve klinik eğitimi güçlendirmek için mevcut eğitim ve müfredat tasarımını yeniden düzenlemeye yönlendirmektedir (Frenk ve diğ., 2010). Hemşirelik eğitimcileri de öğrenciyi, eğitimin başlangıcından mezuniyet aşamasına kadar yenilikçi öğretim ve öğrenme yöntemleri konusunda sürekli zorlamaktadırlar (Butt, Kardong-Edgren ve Ellertson, 2018; Irwin ve Coutts, 2015). Bu nedenle hemşirelik eğitiminin teorik kısmının laboratuvar uygulamaları ile desteklenmesi öğrencilerin kliniğe hazırlanmasında önemlidir (Chang, Lai ve Hwang, 2018; Frenk ve diğ., 2010; Fealy ve diğ., 2019).

Hemşirelik eğitiminin amacı, öğrencilere profesyonel klinik yeterlilik sağlamak amacıyla bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarda optimal düzeyde bilgi, beceri ve tutum kazandırmak ve güvenli, kaliteli hemşirelik bakımı sunumunu arttırmaktır (Forsberg, Georg, Ziegert ve Fors, 2011; Tseng, Chou, Wang, Ko, Jian ve Weng, 2011). Uygulamaya yönelik bir meslek olarak hemşirelik eğitimi, sadece sınıflarda tartışılan teorik içeriği kapsamaz, aynı zamanda beceri gelişimine ve teorik içeriğin uygulamaya entegre edilmesine olanak sağlamak için yeterli düzeyde klinik uygulamaları da gerektirmektedir. Hemşirelik öğrencileri sınıf ve laboratuvar uygulamalarında öğrendiklerini, klinikte vakalar üzerinde gerçekleştirilebilmektedir (Salifu, Gross, Salifu ve Ninnoni, 2019). Teorik bilgilerin uygulamaya yetersiz aktarılması sırasında meydana gelen eksiklikler nedeniyle teoriğin uygulama boşluğu ortaya çıkmaktadır (Salifu, Gross, Salifu ve Ninnoni, 2019). Teorik uygulama boşluğuyla birlikte yaşanan hayal kırıklıkları ve uygulamadaki zorluklar, büyük ölçüde öğrenci hemşireler ve mezun hemşirelerin mesleki profesyonelleşmeleri üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabilmektedir (Salifu, Gross, Salifu ve Ninnoni, 2019; Jamshidi, 2012; Monaghan, 2015). Geniş bir teorik uygulama boşluğu sonrası yaşanan gerçeklik şoku, öğrenci hemşireler arasında uygulamada hata yapma, karar verme, hastaları bütüncül ve fiziksel değerlendirme yetersizliği, stres ve kaygı yaşama oranlarını artırmaktadır. Yaşanan teorik uygulama boşluğu, eğitim sisteminde laboratuvar uygulamalarıyla giderilmeye çalışılmaktadır. Laboratuvar uygulamaları, sağlık profesyonellerinin yetiştirilmesi için etkili bir pedagojidir ve lisans hemşireliği eğitiminde yaygın olarak kullanılmaktadır (Alexander & et al., 2015). Ulusal Hemşirelik Kurulları Konseyi (NCSBN), hemşirelikte lisans programlarında klinik uygulama sürelerinin kalitesi için mesleki beceri laboratuvar uygulamalarının ve simülasyonların eklenmesini desteklemektedir (Alexander ve diğ., 2015; National Organization of Nurse Practitioner Faculties, 2013; Nye, Campbell, Hebert, Short ve Thomas, 2019).

Mesleki beceri laboratuvar uygulaması sonrası çıkılan klinik eğitim, öğrencinin hastane, aile sağlığı merkezleri gibi gerçek ortamlarda hemşirelik klinik becerilerini uygulayarak öğrenmesini sağlamaktadır. Mesleki beceri laboratuvar uygulamalarında sağlanan deneyimler, teorik bilginin uygulamaya aktarılmasının yanında öğrencinin psikomotor gelişimini arttırmakta ve mesleki sosyalizasyonunu sağlamaktadır (Şendir ve Acaroğlu, 2008). Klinik uygulama esnasında gerçek vakalar ile karşılaşan öğrenciler çeşitli aşamalarda, kaygı ve stres yaratan çok sayıda durumla baş etmek zorunda kalır. Kaygı ve stres, hemşirelik eğitimi boyunca öğrencinin akademik başarısını ve mesleki uyumunu etkileyen faktörler arasındadır (Kartal ve Yazıcı, 2017; Karaca, Yıldırım, Ankaralı, Açıkgöz ve Akkuş, 2015).

Klinik uygulamalarda öğrenciler; hasta bireyin bakımı, yetersiz rehber eğitmen yeterince desteği, özgüven eksikliği, yanlış yapma korkusu ve klinik sağlık çalışanları ile ilişkiler sonucunda kaygı ve stres yaşamaktadır (Salifu, Gross, Salifu ve Ninnoni, 2019; Pryjmachuk ve Richards, 2007; Lo, 2002; Levett-Jones, Lathlean, Higgins ve McMillan, 2009). Hemşirelik öğrencilerinin, eğitimleri boyunca uzun süreli ve kontrol edilemeyen stres yaşamalarının hem profesyonel kimlik gelişimleri hem de sağlıkları üzerinde olumsuz risk oluşturduğu ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan çalışmalar sonucunda belirlenmiştir (Seyedfatemi, Tafreshi ve Hagani, 2007; Özkan ve Yılmaz, 2010; Edwards, Burnard, Bennett ve Hebden, 2010).

Kaygı düzeyi yüksekliğinin, öğrencinin klinik uygulama becerisi ve klinik performansını etkilediği düşünülmektedir (Bayar, Çadır ve Bayar, 2009). Hemşirelik öğrencilerinin klinik

uygulamalarda, yaşam döngüsünde birçok biyolojik, fizyolojik, sosyolojik ve psikolojik değişim yaşayan kadına yönelik hemşirelik yaklaşımında klinik uygulama deneyimlerini kullanarak kaygı düzeylerini kontrol edebilmesi önemlidir. Hemşirelik öğrencilerinin eğitimleri sürecinin bir parçası olan Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği (KSH) dersinin mesleki beceri laboratuvar uygulamalarının, öğrencilerin kadın hastalıkları ve doğum alanında klinik uygulamaya çıkmadan önce kaygı düzeylerini azaltıcı yönde olumlu etkisi olabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada, KSH Hemşireliği Dersi klinik uygulaması öncesi laboratuvarda verilen mesleki beceri uygulamaları eğitiminin öğrencilerin kaygı düzeyi üzerine etkisini incelemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıda yer alan sorulara cevap aranmıştır:

1. KSH Hemşireliği Dersinin mesleki beceri laboratuvar uygulamaları eğitimi öncesi öğrencilerin kaygı düzeyi nedir?
2. KSH Hemşireliği Dersinin mesleki beceri laboratuvar uygulamaları eğitimi sonrası öğrencilerin kaygı düzeyi nedir?
3. KSH Hemşireliği Dersi klinik uygulaması öncesi verilen mesleki beceri laboratuvar uygulamaları eğitimi öğrencilerin kaygı düzeyini azaltmakta mıdır?

Yöntem

Bu çalışmada, kesitsel tipte olup bir Devlet Üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde eğitim gören 3. sınıf öğrencileri üzerinde Ekim 2018-Mart 2019 tarihleri arasında yürütülmüştür.

Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini, Hemşirelik Bölümü'nde eğitim alan 3. sınıf öğrencilerinin tümü (n=134) oluşturmuştur. Çalışma grubunun sayısı hesaplanmadan, araştırmaya katılmaya gönüllü n=124 öğrenci araştırmaya dahil edilmiş olup, evrenin %92,5'ine ulaşılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada “Anket Formu” ve “Durumluk Kaygı Envanteri” kullanılmıştır.

Anket Formu: Araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulmuş olup, hemşirelik öğrencilerinin kişisel özelliklerini içeren 6 soru ve KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulaması ile ilgili duyu ve düşüncelerinin içeren 5 soru olmak üzere toplam 11 sorudan oluşmaktadır (Nye, Campbell, Hebert, Short & Thomas, 2019; Kartal & Yazıcı, 2017).

Durumluk Kaygı Envanteri: 1964 yılında Spielberger ve ark., durumluk kaygı seviyelerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş olan ve kısa ifadelerden oluşan kişinin kendini kaygı durumu açısından değerlendirmesine olanak sağlayan envanterdir. 1998 yılında ise Öner ve Le Compte tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Durumluk Kaygı Ölçeği, kişinin o anda hissettiklerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, 20 maddeden oluşmaktadır ve dörtlü likert tiptedir ((1) Hiç, (2) Biraz, (3) Çok ve (4) Tamamıyla) uygulanmaktadır. Ölçeklerde hem düz hem de tersine olmak üzere iki türlü ifade bulunmaktadır. Durumluk Kaygı Ölçeği'nde, 10 soru (1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19 ve 20. maddeler) tersine dönmüş ifadelerdir. Durumluk Kaygı Ölçeği'nde değişmeyen değer 50'dir. Ölçekten elde edilen puanlar kuramsal olarak 20 ile 80 arasında değişir. Yüksek puan yüksek kaygı seviyesini, düşük puan düşük kaygı seviyesini belirtmektedir. Puanlar yüzdelik sırasına göre yorumlanırken de aynı durum geçerlidir. Yani düşük yüzdelik sıra (1, 5, 10) kaygının az olduğunu göstermektedir (Spielberger, Gorsuch ve Lushene, 1970; Öner ve Le Compte, 1998).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri toplanmasına başlanmadan önce katılımcılara çalışmanın amacı hakkında bilgi verilmiş olup, çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerin anket formunu doldurmaları yaklaşık 10 dk sürmüştür. Verilerin analizinde; tanımlayıcı istatistikler (ortalama (ort.) ± standart sapma (SS) ile kategorik sonuçları ise sayı (n) ve yüzde (%) ve Paired T-test kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için istatistik paket programı Statistical Package for the Social Sciences (SPSS Inc.; Chicago, IL, ABD) 23,0 kullanılmıştır. İstatistiksel değerlendirmede anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın etik uygunluğu için çalışmanın yürütüleceği üniversitenin Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik onay (2018/358) ve verilerin toplanması için aynı üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölüm Başkanlığı'ndan yazılı izin ve çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden sözlü onam alınmıştır.

Bulgular

Hemşirelik öğrencilerinin kişisel özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması $20,8 \pm 1,2$, %81,5'inin kadın, %69,4'ünün Anadolu Lisesi mezunu, %66,1'inin geliri giderine eşit, %73,4'ünün annesinin eğitim durumu ilköğretim ve altı, %55,6'sının babasının eğitim durumu ilköğretim ve altı olduğu bulunmuştur.

Tablo 1. Hemşirelik öğrencilerinin kişisel özellikleri

Değişkenler		Ort±SS	
Yaş		20,8±1,2	
		Frekans (f)	Yüzdelerik (%)
Cinsiyet	Kadın	101	81,5
	Erkek	23	18,5
Mezun Olunan Lise	Düz Lise	15	12,1
	Anadolu Lisesi	86	69,4
	Meslek Lisesi	6	4,8
	Diğer	17	13,7
Gelir Düzeyi	Gelir giderden az	25	20,2
	Gelir gidere eşit	82	66,1
	Gelir giderden fazla	17	13,7
Anne Eğitim Durumu	İlköğretim ve altı	91	73,4
	Lise ve üstü	33	26,6
Baba Eğitim Durumu	İlköğretim ve altı	69	55,6
	Lise ve üstü	55	44,4
Toplam		124	100,0

Hemşirelik öğrencilerinin KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulaması ile ilgili duygu ve düşünceleri Tablo 2'de gösterilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin laboratuvar uygulaması öncesi duygu ve düşüncelerini sorguladığımızda; öğrencilerin %79,8'inin KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulamasına kendini hazır hissetmediği, %91,9'unun KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulaması için teorik bilgisinin yetersiz olduğunu düşündüğü, %72,6'sının KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulamasında uygulamaktan endişelendiği beceri bulunmadığı, %48,4'ünün KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulaması öncesi heyecanlı olduğu ve %38,7'sinin KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulaması öncesi hissedilen duygunun nedeninin teorik bilgiyi uygulayamama endişesi olduğunu ifade ettiği bulunmuştur.

Tablo 2. Hemşirelik öğrencilerinin KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulaması ile ilgili duygu ve düşünceleri

Değişkenler		Frekans (f)	Yüzdelik (%)
KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulamasına kendinizi hazır hissediyor musunuz?	Evet	25	20,2
	Hayır	99	79,8
KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulaması için teorik bilginiz yeterli mi?	Evet	10	8,1
	Hayır	114	91,9
KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulamasında uygulamaktan endişelendiğiniz beceri bulunmakta mıdır?	Evet	34	27,4
	Hayır	90	72,6
KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulaması öncesi ne hissediyorsunuz?	Heyecan	60	48,4
	Mutlu	11	8,9
	Stres	34	27,4
	Kaygı	10	8,1
	Korku	3	2,4
	Diğer	6	4,8
KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulaması öncesi hissedilen duygunun sizce nedeni nedir?*	Hastaya zarar verme korkusu	37	29,8
	Hekim ve hemşirelerin tutumu	48	38,7
	Hastane prosedürlerinde yanlış yapma korkusu	17	13,7
	Teorik bilgiyi uygulayamama endişesi	51	41,1
	Hastaya yanlış bilgi verme korkusu	32	25,8
	Öğrenci hemşireye güven duymama	28	22,6
	Hata yapma endişesi	42	33,9
Diğer	4	3,2	
Toplam		124	100,0

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Hemşirelik öğrencilerinin KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulaması öncesi ve sonrası Durumluk Kaygı Ölçeği sonuçlarının karşılaştırılması Tablo 3'te gösterilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulaması öncesi Durumluk Kaygı Ölçeği puan ortalaması $42,1 \pm 8,8$ ve laboratuvar uygulaması sonrası kliniğe çıkan öğrencilerin Durumluk Kaygı Ölçeği puan ortalaması $34,1 \pm 12,1$ olarak bulunmuştur. Dersin mesleki beceri laboratuvar uygulaması öncesi ve sonrası Durumluk Kaygı Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmıştır ($p < 0,001$).

Tablo 3. Hemşirelik öğrencilerinin KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulaması öncesi ve sonrası Durumluk Kaygı Ölçeği sonuçlarının karşılaştırılması

Değişkenler	Mesleki Beceri Laboratuvar Uygulaması Öncesi	Mesleki Beceri Laboratuvar Uygulaması Sonrası	p
	Ort±SS	Ort±SS	
Durumluk Kaygı Ölçeği	42.1±8.8	34.1±12.1	<0.001 t=5.870*

*Paired T-test

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Öğrenci hemşirelerin mezun olmadan önce farklı klinik alanlarda, birbirine benzerlik gösteren beceri uygulamaları olduğu kadar, birbirinden farklılık gösteren temel hemşirelik becerilerini de uygulamaları gerekmektedir. Hemşirelik eğitim programına göre öğrencilerin 2. veya 3. sınıfta öğrendikleri temel hemşirelik becerilerinin uygulaması büyük oranda kaygı yaratmaktadır. Bu aşamaya kadar, hemşirelik öğrencileri sınıf ortamında sadece rol yaparak veya mesleki beceri laboratuvar uygulamaları gibi öğretim tekniklerini kullanarak hemşirelik becerileri ve yeterliliklerini deneyimlemektedirler (Sun, Long, Tseng, Huang, You ve Chiang, 2016; Arabacı, Korhan, Tokem ve Torun, 2015). Gerçek klinik alana çıkmadan önce öğrencilerin alana özgü hemşirelik uygulamaları ve bakımını tecrübe edebilmesi amacıyla yürütülen mesleki beceri laboratuvar uygulamaları yaşanan kaygıyı azaltıcı yönde etkili olabilmektedir.

Çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin çoğunun KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulamasına kendini hazır hissetmediği, büyük çoğunluğunun laboratuvar uygulaması için teorik bilgisinin yetersiz olduğunu düşündüğü, çoğunun laboratuvar uygulamasında uygulamaktan endişelendiği beceri bulunmadığı, yarıya yakınının laboratuvar uygulaması öncesi heyecanlı olduğu ve laboratuvar uygulaması öncesi hissedilen duygunun nedeninin teorik bilgiyi uygulayamama kaygısı olduğunu ifade ettiği bulunmuştur (Tablo 2). Arabacı ve ark.'nın (2015) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin yarıdan fazlasının klinik uygulama öncesi heyecan hissettiği ve duygularının yeni şeyler öğreniyor olmalarından kaynaklandığı belirlenmiştir. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin klinik uygulama öncesi kendilerini heyecanlı veya kaygılı hissettiği söylenebilir.

Hemşirelik öğrencilerinin KSH Hemşireliği Dersi mesleki beceri laboratuvar uygulaması öncesi orta düzeyde, sonrasında ise anlamlı derecede azalan düzeyde kaygı yaşadığı saptanmıştır. Klinik uygulama öncesi öğrencilere verilen mesleki beceri laboratuvar eğitiminin kaygı düzeyini azaltmada etkili olduğu bulunmuştur (Tablo 3). Smith ve ark.'nın (2019) klinik simülasyonda aktif ve pasif rol gruplarının kaygı düzeylerini inceledikleri çalışmada, mesleki beceri laboratuvarı kullanan uygulama grubunun beceri öncesi ve sonrası kaygı düzeyinin hafif olduğu, beceri sonrasında yaşanan kaygı düzeyinde daha da azaldığı bulunmuştur. Sun ve ark.'nın (2016) lisans hemşirelik öğrencilerinin ilk klinik uygulamaları sırasında yaşadıkları kaygı deneyimlerini inceledikleri çalışmada, tüm öğrencilerin temel hemşirelik becerileri uygulamasını tamamladıktan sonra hissettikleri kaygı düzeyinin azaldığı belirtilmiştir. Khalaila'nın (2014) öğrencilerin ilk klinik uygulamalarındaki sonuçlarını simülasyon uygulamasıyla birlikte değerlendirdiği çalışmasında, öğrencilerin ilk klinik uygulama öncesi ve sonrası kaygı düzeyi hafif olup, beceri sonrasında yaşanan kaygı düzeyinde beceri öncesine göre azalmanın anlamlı olduğu saptanmıştır. Kiraz ve ark.'nın (2019) yaptıkları çalışmada, maket üzerinde eğitim verilen öğrencilerin ilk klinik uygulama öncesinde, beceri öncesi ve sonrası kaygı düzeyi hafif olup, beceri sonrasında yaşanan kaygı düzeyinde beceri öncesine göre azalmanın anlamlı olduğu saptanmıştır. Çelik ve Eşer'in (2017) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin klinik uygulama öncesi orta ve sonrası hafif düzeyde kaygı yaşadığı saptanmıştır. Yapılan çalışmaların sonuçlarına göre beceri uygulamasının öncesine göre sonrasında kaygı düzeyinin azaldığı görülmektedir. Ancak literatürde farklı sonuçlara da ulaşılmıştır. Mert ve Terzioğlu (2015) yaptıkları çalışmada, mesleki beceri laboratuvarını kullanan öğrencilerin postpartum kanamanın yönetimini deneyimlemeden önce, beceri öncesine göre sonrasında artan şekilde orta düzeyde kaygı yaşadığı saptanmıştır. Karagözlü ve ark.'nın (2014) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin ilk klinik uygulama öncesi hafif ve sonrasında artan şekilde orta düzeyde kaygı yaşadığı belirlenmiştir. Arabacı ve ark.'nın (2015) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin ilk klinik uygulama öncesine göre sonrasında artan şekilde orta düzeyde kaygı yaşadığı tespit edilmiştir. Bazı çalışmalarda kaygı düzeyinin azaldığı, bazı çalışmalarda ise arttığı görülmektedir. Öğrencilerin sınıf düzeyinin ve yapılan uygulamanın kaygı düzeyi değişiminde etkili olabileceği düşünülmektedir.

Çalışma sonuçlarımız gösteriyor ki; KSH Hemşireliği dersi alan hemşirelik öğrencilerinin mesleki beceri laboratuvar uygulaması öncesi orta düzeyde, sonrasında ise anlamlı şekilde azalan düzeyde kaygı yaşadığı; klinik uygulama öncesi öğrencilere verilen mesleki beceri laboratuvar eğitiminin kaygı düzeyini azaltmada etkili olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda; KSH Hemşireliği dersinin klinik uygulaması öncesi öğrencilere mesleki beceri laboratuvar uygulamasının yaptırılması, öğrencinin kendini yeterli düzeyde hissedinceye ve yaşadığı kaygı düzeyi azalınca kadar uygulamayı tekrarlama olanağının sağlanması önerilmektedir.

Kaynakça

- Alexander, M., Durham, C. F., Hooper, J. I., Jeffries, P. R., Goldman, N., & et al. (2015). NCSBN simulation guidelines for prelicensure nursing programs. *Journal of Nursing Regulation*, 6(3), 39-42.
- Arabacı, L. B., Korhan, E. A., Tokem, Y. ve Torun, R. (2015). Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin ilk klinik deneyim öncesi-sırası ve sonrası anksiyete ve stres düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 2(1), 1-16.
- Bayar, K., Çadır, G. ve Bayar, B. (2009). Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamaya yönelik düşünce ve kaygı düzeylerinin belirlenmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 8(1), 37-42.
- Butt, A. L., Kardong-Edgren, S., & Ellertson, A. (2018). Using game-based virtual reality with haptics for skill acquisition. *Clinical Simulation in Nursing*, 16, 25-32.
- Chang, C. Y., Lai, C. L., & Hwang G. J. (2018). Trends and research issues of mobile learning studies in nursing education: a review of academic publications from 1971 to 2016. *Computers & Education*, 116, 28-48.
- Çelik, G. G. ve Eşer, İ. (2017). Dokunmanın intravenöz kateterizasyon beceri eğitimi sırasında hemşirelik öğrencilerinin anksiyetesine ve uygulama becerisine etkisi. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 1820-1830.
- Edwards, D., Burnard, P., Bennett, K., & Hebden, U. (2010). A longitudinal study of stress and self-esteem in student nurses. *Nurse Education Today*, 30, 78-84.
- Fealy, S., Jones, D., Hutton, A., Graham, K., McNeill, L., Sweet, L., & Hazelton, M. (2019). The integration of immersive virtual reality in tertiary nursing and midwifery education: A scoping review. *Nurse Education Today*, 79, 14-19.
- Forsberg, E., Georg, C., Ziegert, K., & Fors, U. (2011). Virtual patients for assessment of clinical reasoning in nursing: A pilot study. *Nursing Education Today*, 31, 757-762. doi:10.1016/j.nedt.2010.11.015
- Frenk, J., Chen, L., Bhutta, Z. A., Cohen, J., Crisp, N., Evans, T., Kelley, P., & et al. (2010). Health professionals for a new century: transforming education to strengthen health systems in an interdependent world. *Lancet*, 376(9756), 1923-1958.
- Irwin, P. & Coutts, R. (2015). A systematic review of the experience of using second life in the education of undergraduate nurses. *Journal of Nursing Education*, 54(10), 572-577.
- Jamshidi, L. (2012). The challenges of clinical teaching in nursing skills and lifelong learning from the standpoint of nursing students and educators. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, 3335-3338.
- Karaca, A., Yıldırım, N., Ankaralı, H., Açıkgöz, F., ve Akkuş, D. (2015). Hemşirelik öğrencileri için algılanan stres, biyo-psiko-sosyal cevap ve stresle başetme davranışları ölçeklerinin Türkçe'ye uyarlanması. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 6(1), 15-25.
- Karagözoğlu, Ş., Özden, D., Türk, G., ve Yıldız, F. T. (2014). Anxiety, stress levels experienced by nursing students studying in the classical and integrated curriculum in their first clinical practice and some affecting factors. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 7(4), 266-274.
- Kartal, Y. A. ve Yazıcı, S. (2017). Ebelik öğrencilerinin ilk klinik deneyim başlangıcı ve sonunda anksiyete ve stres düzeylerinin belirlenmesi. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 4(3), 190-195.
- Khalaila, R. (2014). Simulation in nursing education: an evaluation of students' outcomes at their first clinical practice combined with simulations. *Nurse Education Today*, 34(2), 252-258.
- Kiraz, E. D. E., Türk, G., Denat, Y., Bulut, S., Şahbaz, M., Tuğrul, E., ve Gerçek, E. (2019). Beceri eğitiminde simülasyon kullanımının öğrencilerin anksiyete, öğrenme tutumları ve beceri düzeylerine etkisi. *Hemşirelik Bilimi Dergisi*, 2(1), 17-22.
- Levett-Jones, T., Lathlean, J., Higgins, I., & McMillan, M. (2009). Staff-student relationships and their impact on nursing students' belongingness and learning. *Journal of Advanced Nursing*, 65, 316-324.
- Lo, R. (2002). A longitudinal study of perceived level of stress, coping and self-esteem of undergraduate nursing students: an Australian case study. *Journal of Advanced Nursing*, 39, 119-126.
- Mert, M. (2015). Postpartum kanamanın yönetiminde hemşirelik öğrencilerinin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesinde farklı simülasyon yöntemlerinin etkinliğinin değerlendirilmesi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Programı. Ankara.
- Monaghan, T. (2015). A critical analysis of the literature and theoretical perspectives on theory-practice gap amongst newly qualified nurses within the United Kingdom. *Nurse Education Today*, 35, 1-7.
- National Organization of Nurse Practitioner Faculties. (2013). NP education today, NP education tomorrow. Executive summary. Retrieved from http://c.ymcdn.com/sites/nonpf.siteym.com/resource/resmgr/Docs/Executive_SummaryNov2013.pdf

- Nye, C., Campbell, S. H., Hebert, S. H., Short, C., & Thomas, M. (2019). Simulation in advanced practice nursing programs: A north-american survey. *Clinical Simulation in Nursing*, 26(C), 3-10.
- Öner, N. ve Le Compte, A. (1998). Süreksiz Durumluk/Sürekli Kaygı Envanteri el kitabı. 1. Baskı. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Özkan, S. ve Yılmaz, E. (2010). Üniversite öğrencilerinin üniversite ortamına uyum durumları (Bandırma Örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 5, 153-170.
- Pryjmachuk, S. & Richards, D. A. (2007). Predicting stress in pre-registration nursing students. *British Journal of Health Psychology*, 12, 125-144.
- Salifu, D. A., Gross, J., Salifu, M. A., & Ninnoni, J. P. (2019). Experiences and perceptions of the theory-practice gap in nursing in a resource-constrained setting: A qualitative description study. *Nursing Open*, 6(1), 72-83.
- Seyedfatemi, N., Tafreshi, M., & Hagani, H. (2007). Experienced stressors and coping strategies among Iranian nursing students. *BMC Nursing*, 6, 11.
- Smith, T. S., Hogewood, C., Etheridge, S., Britt, S., & Vance, D. E. (2019). Anxiety of Active and Passive Role Groups in Clinical Simulation: A Pilot Study. *Nursing Education Perspectives*, 40(1), 46-47.
- Spielberger, C. D., Gorsuch, R. L., & Lushene, R. E. (1970). Manual for Stait-Trait Anxiety Inventory. California: Consulting Psychologist Press.
- Sun, F. K., Long, A., Tseng, Y. S., Huang, H. M., You, J. H., & Chiang, C. Y. (2016). Undergraduate student nurses' lived experiences of anxiety during their first clinical practicum: A phenomenological study. *Nurse Education Today*, 37, 21-26.
- Şendir, M. & Acaroğlu, R. (2008). Reliability and validity of turkish version of clinical stress questionnaire. *Nurse Education Today*, 28(6), 737-43.
- Tseng, H. C., Chou, F. H., Wang, H. H., Ko, H. K., Jian, S. Y., & Weng, W. C. (2011). The effectiveness of problem-based learning and concept mapping among Taiwanese registered nursing students. *Nurse Education Today*, 31, 41-46.